

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Iz državnega zbora.

Na Dunaji 6. aprila 1889.

V današnji seji stoprav dokončala se je podrobna razprava finančnega budgeta. Poslanec dr. Knotz interpeloval je ministra Dunajevskega glede kolekovanja srečk po novi postavi. Kolekujo namreč kolikovní uradi, v mestih, kjer teh ni, pa davkarije. Ti uradi morajo dati strankam sezname onih vrednostnih papirjev, ki se morajo kolekovati in za polo teh seznamov plača se 1 kr. Čas odločen v kolekovanje je le do 28. aprila t. l., torej jako kratek. Navzlic kratkemu času, neso še dobile davkarije niti povelja, da kolekujo srečke, niti omenjenih tiskovin. Da je to strankam v veliko nepriliko, se pač umeje. Poslanec zaradi tega vpraša ministra, bode li nepriliko to odstranil.

Ministerski predsednik odgovarja interpelaciji zaradi sedanjega živinskega sajevca in iker v prahičih. Kuge te vladajo v 571 krajih. Koroška, Kranjska, Istra in Dalmacija so čiste, tu se te bolezni ne nahajajo. Kuga uvela se je po tujih prahičih in zaradi razširjenja zakrivili so največ galiski kupčevalci s svinjami, ne spolnujoč vožnih določb. Vlada storila je vse potrebne korake, da se stvar odpravi.

Predsednik Smolka pravi, da bodo drugi teden dopoldne in zvečer seje, ker je še 48 budgetnih členov nesprejetih in še 586 govornikov upisanih.

Poslanec dr. Fuss in dr. Heilsberg govorita potem o „dvorni in državni tiskarni“ in menita, da je pač že potreba, da se sezida novo poslopje.

Na vrsti je oddelek „denarstvo“. Poslanec Tausche vpraša vladnega zastopnika, kako in kaj se godi vendar glede prenarredbe „denarstva“ in če se je tu že kaj ukrenilo, ali vsaj resno delovanje pričelo?

Sekcijski šef vitez Niebauer pravi, da je denarstvena reforma del „urejenja valute“. Enketa v to določena, zbrala se je po dovršenju carinske in trgovinske zveze. Razmere politične bile so takrat jasne. A to se je premenilo. Časi so sedaj kritični. Če bi se sedaj posvetovalo o denarstveni reformi, bilo bi to publo, akademično, a brez praktične vrednosti, ker je urejenje denarstveno v oblačnih časih nemogoče. Vender je pa finančni minister, pravi vladni zastopnik, jeseni lanske leto, vsaj so časi vendar nekaj varnejši, ko prej, govoril o tej zadevi z ogerskim ministerskim predsednikom, ki oskrbuje sedaj ogersko finančno ministerstvo in želel, da bi ogersko finančno ministerstvo skupno z nami zadevo obravnavalo.

S tem končala se je razprava finančnega budgeta in finančnemu ministru ugladila se je zopet pot, da deluje lahko dalje v prid državi, ako hoče in more.

Da bi mogočni gospod le vsaj v denarnih zadevah tikajočih se nas Slovencev, tako na pr. zaradi dolenjske železnice, ne rekel: „nemam denarjev“, besede, ki jih tako rad izgovarja.

Prične se razprava „trgovinskega ministra“ in sicer „centrala“.

Poslanec dr. Herold kritikuje organizacijo uprave državnih železnic. Statut od 23. junija 1880 leta uredil se je v zmislu centralizma in zaradi tega je škodljiv in to glede cenilnega vprašanja, kakor tudi glede administrativnih zadev. Tako zvana c. kr. obratna vodstva so popolnoma zavisna od glavnega vodstva. To naj se prenaredi in izroči obratnim vodstvom v istini oblast, kakor na pr. na Pruskem.

Poslanec navaja potem razne neprilike glede poštinih zadev na Češkem in zahteva, da se več pošt ondotnih vsprejme v državno vodstvo. Sploh se stori v tem oziru premalo za Češko. V Pragi je premalo poštinih filijal. Potem očita prav dobro ministru trgovinskemu, da so mu določbe glede ravnopravnosti jezikov terra incognita. V uradih trgovinskega ministerstva uvela se je brez postave državnim jezikom nemščina. Pri pošti in pri železnicah je upravnim jezikom izključno nemščina. Da je to krivica drugim narodom, da je protipostavno in po vsem neopravičeno, se pač umeje, a še več, to je tudi nepraktično. Saj se i najmanjše določbe ubesedijo le nemški in teh vender mnogi drugi ljudje ne razumó. A § 7. organizovalnega štatuta pa določuje, da poslujo dotični uradi v Galiciji z avtonomnimi in deželnimi oblastmi tudi po poljski. A to imajo le Poljaki. Poslanec potem razlaga in dokazuje, da je uradom tega ministerstva ponemčevalni namen. Zlasti je avstrijska severno-zapadna železnica po vsem zavod v ponemčevalne namene, urejujoč celo šole nemške in zasmehujoč prav razžaljivo narod češki o vsaki priliki. Uradniki železnični so v tem junaki.

(Da je to istina po vsem, ve vsakdo, ki se je vozil večkrat po teh železnicah. Da se gode hude krivice v tem oziru i nam Slovencem, ne treba naglašati. Upamo, da osveté to naši gospodje poslanci prilično prav pošteno. Poročevalec.)

Dr. Herold potem navaja nered v poštinih uradih. Tu ni nič bolje; jezik češki izpodriva se povsodi in kraljuje le blažena nemščina. Vsi prilepki in nalepki so le nemški (posl. Vašaty: Kakor na Pruskem!) V Terezinu kaznovali so vojaka, zahtevajočega na pošti v češčini, da se mu izroči prejemna knjiga, zaradi tega z zaporom posamnim desetih dnij in sicer je nosil 7 dnij spone in se 4 dni postil. (Čujte, čujte na desni!) Tu je dovolj posla ministru trgovinskemu. Naj študuje te zadeve in jih uredi pravično, kakor mogo zahtevati posamni narodi, v zmislu temeljnih postav državnih, da se bode varovala pravica narodova, ter izvrševala v istini ravnopravnost. (Prav dobro, na desni!)

Poslanec pl. Burgstaller toži, da se v Avstriji premalo stori v dosego občnega blagostanja. Trst naj se uvrsti obtemu carinskemu okrogu, tako se je ukrenilo. Ta postava je jako kritična za Trst. On zgubi pač veljavo kot trgovinsk emporij in kot pomorska pokrajina. Naj se saj dozida železnica Rudolfova in čez Ture, kar bode velike koristi Trstu. Poslanec potem želi, da se poviša subvencija Lloydja. Vlada naj tudi več stori za pomorsko ribarstvo.

Poslanec Ursin stavi več resolucij mej temi tudi za popolno odpravo krošnjarstva in urejenje, ter znižanje cenilnika vseh avstrijskih prevoznih družb.

Trgovinski minister, marquis Bacquehem ima potem besedo. (O tem važnem in zanimivem govoru natančneje prihodnjič.)

V današnji seji stavlja je g. posl. Pfeifer važno resolucijo: „Vladi se naroča, da predloži kar naj preje državnemu zboru načrt postave o državnem prispevku v sozidanje dolenjske železnice in da predlaga v ta prispevek toliko svoto, da bode zgradba železnice z ozirom na 500.000 gld., katere je obljubila dežela in na obljubljene prispevke interesentov osigurana.“ Resolucijo podpira se zadostno, ter izroči budgetnemu odseku.

Govor državnega poslanca Hrena v državnem zboru dne 15. marca 1889.

Visoka zbornica! Stavl sem lani, ko se je obravnaval državni proračun pri poglavji „Grajenje cest“, ki je tudi danes na dnevnem redu, dva predloga, ki se tičeta državne ceste, ki pelje iz Ljubljane po Dolenjskem skozi Novomesto do hrvatske meje.

Jeden predlog je meril na to, da se hitreje dovrše poprave, katere je sama vlada spoznala za nujno potrebne in je že potrdila, na onih delih omenjene ceste, ki peljejo iz Novega mesta proti Zagrebu, in sem že lani predlagal, da se dotacija 9000 in 6300 gld., vkupe 15.000 gld., ki jo je privolila vlada, poviša na 35.000 gld., in tega predloga visoka zbornica ni vsprejela, in sicer, kakor sem posnel iz besed gospoda poročevalca, največ iz tehničnobudgetarnih uzrokov ne, da se s premaknenjem števil pri kakem naslovu ne omaje vsa zgradba številčnih kolon.

Vender morem biti precej zadovoljen, da se je vlada toliko ozirala na moja tedanja predloga in tako ustregla srčnim željam in prometnim potrebam prebivalstva dolenjskega. Postavila je v letošnji proračun za te poprave 43.000 gl., ne pa le 15.000 gld., kakor lani. Ker je budgetni odsek spoznal, da so te poprave nujno potrebne in je zahteva utemeljena, nadejam se, da bode visoka zbornica blagovoljno dovoljila to postavko, da se bodo mogle hitreje dovršiti te poprave, kakor je bilo dosedaj pričakovati. Sedaj le še dostavim željo, da bi vlada za naprej še bolj se ozirala na dotična dela in bodoče leto že ves ostane k za nujne poprave ceste postavila v proračun, kar je mogoče, ker znesek ni baš ogromen; to je jedina pot, da se odpo more neugodnostim na tej cesti, o katerih se je tukaj že govorilo.

Če bi pa iz budgetarnih ozirov ne bilo visoki vladi mogoče vsega ostanka dovoljiti najedenkrat, usojam se opozarjati na ono misel, katero je v generalni debati sprožil moj rojak, zastopnik notranjskih in gorenjskih mest in jo priporočam vladi, da jo jemlje v poštev, da bi se s sedanjim podjetnikom, če se mu izroči vse delo, sporazumela, da delo dokonca izvrši ter se mu potem plača v obrokih. Jaz res ne vem, čemu bi vlada ne bila za to, ker tu gre za eminentne in vitalne koristi prebivalstva in pri tem vlada tudi nič ne žrtvuje, ker že osoba dotičnega podjetnika daje dovolj jamstva, da bode delo tako izvršil, kakor se ima izvršiti po že potrjenih načrtih.

V generalnej debati se je pa še nekaj drugega omenilo, kar še hočem omeniti, da bi vlada namreč ta dela, kakor sploh — stvar je povsod jednaka — vsa cestna dela oddajala opravičeno času; ponudbene obravnave bi se morale razpisati o pravem času, da bi se dela oddala že po zimi, ne pa še le po letu, ko bi se že morale delati, da more podjetnik dobiti dobrih, že izurjenih močij in ob pravem času preskrbeti si gradiva in drugih potrebnih stvari, ter da sploh more vse potrebno ukreniti, da se delo hitreje, bolje in lažje izvrši; če se delo še le pozno odda, pride podjetnik v tem oziru v zadrego.

Moj drugi predlog, katerega sem stavl lani, tika se je ravno te dolenjske ceste, in sicer vnega dela, ki pelje iz Novega mesta v Ljubljano, na katerej progi so razmere ravno take, kakor na poprej omenjenih delih ceste, samo, da se še bolj čuti, ker je promet večji, kakor je pa

na ono stran proti hrvatski deželi. V ta namen predlagal sem že lani resolucijo, da se vlada pozivlja, da dá hitro izdelati načrte in proračune stroškov za najnujnejše poprave ceste, da se odpravijo silni klanci, ovirajoči promet na državni cesti, ki pelje iz Ljubljane v Novo mesto ter da se začne ta dela brez vsacega odlašanja, naj se v državni proračun za bodoče leto postavi primerni znesek kot potrebščina.

Obžalujem močno, da moram konstatovati, da se vlada ni ozirala na to resolucijo, katero je, kakor priznavam dobrovoljno podpirala zbornica, kajti v letošnjem državnem proračunu ne najdem nikake dotacije, ki bi bila odločena v ta namen. Budgetni odsek se je seveda postavil na stališče visoke vlade, kar je čisto naravno, da vladi ne bode dajal na razpolago dotacije, katere ne zahteva.

Tako se je zgodilo, da se tudi letos še ni nič storilo za popravo te ceste in da se letos ne misli niti preložiti ceste v Kapiteljskej gori prav pri Novem mestu, ki ima 14 % strmeca. Za preložitev ceste tukaj so že izdelani načrti od stavbenega urada v Novem mestu in predloženi ministerstvu.

Kar se tiče ceste iz Novega mesta v Ljubljano, sem že lani največje pomanjkljivosti navel in dokazal, da so dotične poprave nujno potrebne, če se hoče vsaj deloma odpomoči gospodarskim stiskam, ki se na Dolenjskem še bolj čutijo, nego v kateri koli drugi deželi. Rad bi govoril o stiskah na Dolenjskem, kakor je moj predgovornik glede svoje domovine. Pa opustiti hočem z ozirom na mnoga dela, ki jih še ima zbornica rešiti; hočem le iz pisma, katero sem dobil od posestnika na Dolenjskem, ki je o taci stvareh dobro poučen, prečitati nekaj vrst, ki bolje označijo hitri gospodarski propad na Dolenjskem zlasti kmetijskega prebivalstva, nego bi to mogel najboljši s frazami olepšani govor. Predsedstvo mi bode dovolilo, da prečitam sledeči odstavek: Mož piše (čita):

„Ker na Dunaji še vedno mislijo, da so navedene tožbe pretirane, naj bi naročili kakemu dvornemu svetniku, da preišče razmere na Dolenjskem in sestavi poročilo, in sicer o razmerah od Ljubljane do Novega mesta. Našel bi:

1. Posestvo Prapreče zapuščeno.
2. Posestvo Kravjek -- zapuščeno -- razdeljeno.
3. Posestvo Grundelhof z jako lepimi iz solidnega materiala zidanimi poslopji za stanovanja, gospodarstvo -- poslednja sedaj popolnoma opuščena, brez vsake vrednosti.
4. Posestvo na Cirknem, pred 18 leti vredno 54.000 gld., sedaj puščava -- vsa poslopja prazna in zapuščena.
5. Sosednje posestvo od Cirknega je ustavilo vse poljska dela, vso gospodarsko živino in gospodarsko orodje prodalo pred Božičem.
6. Posestvo Kompolje ima nek Hodandež, ki ga pa še za polovico cene prodati ne more.
7. Posestvo Mirna prehaja z rok v roke. Sove in netopirji prebivajo v gradu. Vsi kupci mejnjimi štirje Dunajčanje prišli so in odšli brez sledu.
8. Posestvo Zaprše, ki je prav podobno Mirni, je tudi popolnoma zapuščeno.
9. Posestvo Vinja Gorica razdeljeno v majhne dele.
10. Posestvo Poganeč prodano je za tretjino cenilne vrednosti.

Tudi Novomesto, drugo mesto na Kranjskem in glavno mesto Dolenjske je tudi govoreča priča, kako se je cela stoletja dežela zanemarjala. Sicer si pa gospod dvorni svetnik lahko to celo potovanje prikrajša. Pogleda naj le Višnjegorski in Bogenšperski klanec z dvema podloženima coklama in neznana količina je najdena z večno resničnim dokazom: „Kakoršen je promet, tako je blagostanje dežele.“ (Čujte!) (Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 9. aprila.

Če so poljski listi dobro poučeni, bode minister Gauč kmalo po veliki noči predložil **državnemu zboru** nov šolski zakon. Da so vsi parlamentni krogi radovedni, kaka bode ta vladna predloga si lahko mislimo. Iz izjav ministrov pri budgetni debati se nič gotovega sklepati ne da.

Volilni odbor nemških veleposestnikov na **Češkem** se je posvetoval o ponujanem kompromisu s češkimi veleposestniki glede bodočih deželno-

zborskih volitev. Odbor je sklenil, da hoče postopati v popolnem sporazumljenju z drugimi zaupniki nemške stranke. Sklical bode volilni shod vseh veleposestnikov nemških, katerim bode priporočal, naj složno postopajo z vso nemško stranko. Upati torej ni, da bi se sklenil kompromis.

Vojni zakon bode kmalu rešen, ker mu **oger-ska** gospodarska zbornica ne bode nasprotovala, ko se je zanj izrekel grof Andrassy. Izjave Andrassyjeve glede nemškega jezika nikakor ne ugajajo Madjarom in gotovo bi ga hudo napadali, da je kak drug se tako izrekel. Več utisa so napravile besede Andrassyjeve, ki so se tikale slučaja vojne. Take stvari pa poštevajo Madjari, ker vedno mislijo na vojno z Rusi.

Vnanje države.

Srbska vlada je odpravila davčne eksekutorje in naročila občinam, da morajo izterjevati davke in da jamčijo za dotične svote. Ta nova na prava bode za občine hudo breme. Župani bodo imeli mnogo neprijetnosti. Da bode pa tako izterjanje davkov cenejše, se pa oporekati ne more.

Knez **bolgarski**, ki je dlje časa bival v Plovdivu, hoče pohoditi še več drugih mest. V vsakem mestu bode bival nekaj tednov. Na ta način si hoče poskusiti pridobiti prebivalstvo na svojo stran. Ker knez ne živi skopo, dal bode trgovcem vsacega mesta precej skupiti. S tem se bode kolikor toliko jim prikupil, ker Bolgari so veliki sebičnejši in skopuhi.

V **Rusiji** ne odobravajo postopanja **francoske** vlade proti Boulangerju. Glasilo ruske vlade „Nord“ odločno obsoja postopanje vlade francoske, ki državo kompromituje s postopanjem svojim.

Catargiu, kateremu je naročil kralj **rumunski**, da naj sestavi novo vlado, hoče sestaviti ministerstvo iz raznih strank. To delo bode pa težavno, ker prijatelji sedanje vlade ne bodo morali ustopiti v novo ministerstvo. Če pa ne bode mogel sestaviti koalicijske vlade, bode pa poklical same konservativce v ministerstvo. To da konservativci dobé vlado v roke, je velike važnosti, če se pomisli, da večina konservativcev nasprotuje temu, da bi kak Hohenzollerec še podedoval krono rumunsko.

Marsikdo se je čudil, da se je general Boulanger kar zbal in zbežal iz **Francije**. Stvar je pa bila drugačna. General je slutil, da je njegovo življenje v nevarnosti. K ministerskemu совету, na katerem se je ukrepalo, kaj je storiti proti Boulangerju, bili so tudi povabljeni trije generali, sami nasprotniki njegovi. Generali so svetovali, da se kaznuje general po vojnem zakonu in tudi nekateri ministri so bili za to. Le vojni minister Freycinet je odgovoril, da se to ni sklenilo. Če bi pa general še čakal na Francoskem, bi ga bili nazadnje še utegnili izročiti vojnemu sodišču, ki bi ga najbrž obsodilo na smrt. Boulanger je to vse zvedel, in je pobegnil iz dežele.

Dopisi.

Z Dunaja 7. aprila. (Levstikova slavnost.) Na dobrem glasu je „Slovenija“ glede slavnosti, vedno radi se odzovejo Dunajski Slovani njenemu povabilu. — Dostojna nepozabnega nam Frana Levstika bila je slavnost, katero je priredilo to društvo 1. aprila t. l. — Lepo število odličnih gostov je polnilo krasno veliko dvorano „pri zlatem križu“. Zastopniki vseh slovanskih narodov so se zbrali, da časte spomin Levstikov.

Ob osmih otvoril predsednik „Slovenije“ gospod Radoslav Pipuš slavnost. Gorko pozdravi navzoče, zahvaljuje se jim, da so prišli s „Slovenijo“ vred častit Levstika. Imenoma pozdravi dvornega svetnika profesorja g. dr. Vatroslava Jagića, sekcijskega svetnika Vojteha Levičnika, prof. Stritarja, Navratila. Izmej slovanskih državnih poslancev prišli so samo trije: dr. Ferjančič, Pfeifer in prof. Šuklje. Razven teh slovanskih poslancev bili so navzoči: dr. Kathrein, dr. Rapp, Jahn, Sawczinski, Schindler, Szepanowski, dr. Vitezić. Navdušeni živio- in slavaklici zaorili so po dvorani, ko je pozdravil predsednik dr. Ferjančiča in prof. Šukljeja. Poslanca Klun in dr. vitez Tonkli opravičila sta svojo odsotnost. Zastopana so bila skoraj vsa slovanska društva, osobito mnogobrojno hrvatsko akademsko društvo „Zvonimir“, srbsko akad. društvo „Zora“ „Akademicky spolek“. Bili so zastopniki „Slovanske Besede“, „Slovanskega pevskega društva“, hrvatskega delavskega društva „Sloga“ poljskega društva „Zgoda“.

Prva točka vsporeda bila je nova skladba p. Hugolina Sattnerja koračnica „Za dom mej bojni grom“. Ta zbor zahteva krepka grla in navdušena srca, in ta svojstva imeli so vrli pevci. Slavnostni govor, katerega je govoril g. dr. Karol Strekelj, bode gotovo cel objavljen in slovensko občinstvo bode lahko sodilo o njega krasoti. Podajati v tem kratkem dopisu celega govora ne moremo,

na kvar bi bilo vrednosti njegovi, da bi priobčili le posamezne dele. Burno odobravanje po končanem govoru pričalo je dovolj, kako so sodili poslušalci o njem. Prisrčna hvala gospodu dr. Streklju, ki nam je podelil tako redek užitek.

Gospod Vlahu Budmani je že velikokrat sodeloval pri slavnostih „Slovenije“ in vedno je našla njegova mojsterska igra na klavirju pozornih in hvaležnih slušalcev. Ko je zvršil Raff-ovo „Koračnico“ prisililo ga je naudušeno ploskanje, da je dodal še jedno točko. Hvaležni smo, vrlému umetniku, da je povišal s svojim sodelovanjem slavnost Levstikovo. Kot mal znak hvaležnosti poklonil mu je slavnostni odbor lavor-venec s trobojnimi trakovi.

Veliko zaslugo so si pridobili pevci, da so izvolili Foersterjev moški zbor „Samo“. Ako prav je ta pesen zelo težka in treba temeljitega učenja, preciznega predavanja, zraven pa dobre materialne moči, so pevci ta zbor peli tako krepko in natančno nijansirano, kakor morejo peti le oni pevci, ki čutijo, kaj pojo.

Mej najsijajnejše točke vsega večera moramo šteti Vilharjevi skladbi. „Mornar“ in „Kam? za bas-solo, kateri je pel naš rojak c. kr. dvorne opere član gospod Ljudovit Weiglein. Še nam je v hvaležnem spominu od Stritarjeve slavnosti, še nam je bil znan njegov orjaški glas! Smelo lahko trdimo, da se te dve pesni nikoli še nista peli tako veličastno, kot na Levstikovi slavnosti. Ne veš, ali bi se bolj čudil mogočnemu, obsežnemu, masivnemu glasu, ali duhovitemu predavanju, ali natančnemu razumljivemu deklamovanju. Frenetično je bilo ploskanje očaranih slušalcev, velikansk in opravičen entuzijazem. Slovenija ne more dostojno ceniti požrtvovalnega sodelovanja slavnega umetnika. Hranila mu bode vedno zahvalna srca. Lavor-venec s trobojnimi trakovi bil je malo plačilo!

Malátove „Věnkovské obrázky“ igral je član „Zvonimira“ gospod D. Mašek vitez Bosnadolski (cello) in trije Slovenijani gg. J. Abram, D. Pogačar (gosli) in O. Dev (klavir). Kompozicija je dobra; razveseljujoča razmenjava, strog slok, raznolično spreminjanje vodilne arije v instrumentih in krasne narodne melodije spojene so umetniško mojsterski. Sviranje je bilo točno in pravilno. Ponosna je lahko „Slovenija“, da ima v sebi takih močij, hvaležna pa gospodu D. Mašku, da se je združil z njenimi člani in pomogel, da se je ta točka tako dobro izvela.

Gospica Josipina Jamnička je dobro poznana v „Sloveniji“. Lani bila je toli ljubeznjiva, da je sodelovala na Vodnikovej slavnosti in tudi letos ni odklonila „Sloveniji“ svoje pomoči. Prva pesen: „Djevojka junaku“, zložena od Vlahu Budmanija je bila zanimiva iz dveh vzrokov. Pokazal se je krasni, čisti glas gospice Jamnicke v vsej svojej milini, krasoti in kreposti, spoznali smo pa tudi izredni skladateljski talent g. Vlahu Budmanija. Ni čudo torej, da naudušenemu ploskanju in odobravanju ni bilo konca, ko je končala umetnica pesen. Lepo se je vezala s prvo tudi druga pesen, mehka, tožna skladba Kuhačeva „Srdu“. Tu se je pokazalo prav umetniško dovršeno lirično predavanje, osobito uprav divni piano, da se je res čul kot taje vzdihi bolnega srca. Potem pa zopet krepko naraščanje glasu, odločen forte, kot da se človek otrese mehkužnega jadikovanja in se vznesse prosto nad vse jade in bolečine. Dvorana tresla se je gromovite pohvale, umetnici pa je poklonil odbor prekrasen bouquet s trobojnimi trakovi.

Ni je bilo v zadnjih letih v „Sloveniji“ slavnosti, da ne bi bili v bratskej zvezi z nami delovali Hrvatje, osobito tamburaški zbor hrvatskega akad. društva „Zvonimira“. Velike zasluge pri tem ima vodja tamburašev gosp. drd. Dobroslav Brlič. Prave umetnike na tamburicah si je vzgojil, umetnike, ki brez strahu povsodi lahko nastopijo. „Slovenija“ mora jim biti srčno hvaležna, da si je pridobila njihovo kolegijalno sodelovanje, v takem postopanju se dejanstveno pokaže, kako bratske krvne vezi nas vežejo s Hrvati. Sviral so D. Jenka skladbo „Strunam“, katero je priredila za tamburice gospica H. Adametz in Farkašev „Venac hrvatskih narodnih pesni“. Obe dve točki sta bili izvedeni tako izborna, s takim občutkom, tako eminentno sigurnostjo, kakor so ji mogli izvesti le umetniki. Zato je bila tudi pohvala tako srčna in naudušena.

Zadnja točka vsporeda bil je Nedvedov zbor „Vojaci na poti“. Ko so nastopili pevci, po-

zdravilo jih je živo ploskanje, katero je vzrastlo uprav do frenetičnega naidušenja, ko se je podaril njihovu vodji gospodu Janu Jiřiku lovorvenec s trakovi. Saj se ima pa „Slovenija“ tudi zahvaliti najprvo svojemu častnemu pevovodji, da so njeni pevci peli tako gladko in točno, da so njeni pevci povsodi, kjer nastopijo pohvaljeni in občudovani. Odkar obstoji akademično društvo „Slovenija“ — in tega je dvajset let — vedno je g. Jan Jiřik naiduševal, vadił pevce. Koliko časa je žrtvoval „Sloveniji“, rad žrtvoval, ker je videl, da ima trud njegov mnogo uspeha, ker sam gori za slovansko pesen. Naj nam ostane vedno tako zvest prijatelj, kot je bil v preteklih dveh desetletjih! „Slovenijina zahvala mu je zagotovljena.

Kakor prejšnje pesni, tako so odpeli pevci tudi zadnjo sijajno. Dobrega šolanja, natančnega karakterizovanja, gorkega čuta treba ta zbor in vsem tem zahtevam so zadostili vrli pevci. Pokazali so, da jim ni nobena pesen pretežka, na čast so svojemu pevovodji, v največjo čast in vesel ponos „Sloveniji“.

Sedaj je bil končan oficijelni vspeled in pričela se je prosta zabava. (Konec prih.)

Iz Leskovca pri Krškem 7. aprila. [Izv. dop.] Pred kratkim so se vršile volitve v cestni odbor za Krški okraj. Nikakor nismo mislili, da bo dejo prouzročile toliko prahu in hrupa, tem manj, ker se za to do zdaj nihče ni brigal posebno. Leskovski g. Jean Prjatu je bil zadnjo dobo načelnik cestnega odbora — in ta posel se mu je tako dopal, da je delal z vsemi silami na to, da bi bil zopet načelnikom izvoljen. Toda g. Prjatu, kakor smo se prepričali, nema pri ljudstvu pravega zupanja, kajti še odbornikom ga neso marali voliti. Vender g. Prjatu ne zmanjka upa ne poguma, da ne bi bil zopet načelnik cestnemu odboru, ker po prizadevanji njegovega strijca, ki imajo v Ljubljani več veljave, kakor pa na Krškem, imenoval ga je deželni odbor odbornikom napominanemu odboru. Zda g. Prjatu prične viharo agitacijo mej odborniki ter se dan na dan vozil k njim, jih prosi, roti itd., da naj vender njega volijo načelnikom, ker drugače se bodo vse ceste podrlle, kolikor jih je netrudljivi in za blagor okraja vneti dozda jni načelnik naredil?! Gosp. Jeanu Prjatu pa sreča ni bila posebno mila, kajti propal je že pri prvi volitvi, katero se mu je posrečilo vreči, ker je volil necega odbornika namestnik. Mesec dni je na ta način še užival čast načelnikstva cestnega odbora — in upal je še noter do druge volitve, da se odborniki vender le usmilijo ter ga volijo načelnikom. Toda g. Prjatu je obračal, odborniki pa obrnili. Propal je in pogorel popolnoma tako, da zdaj bridko zdihuje in toži s prorokom Jeremijo na razvalinah svojega sijajnega propada „Sic transit gloria mundi“ — tako je tedaj minula čast načelnikstva v cestnem odboru; — in g. Prjatu se je prepračal, koliko zupanja ima mej ljudstvom. Marsido si bode mislil, kako je neki to, da ga vzlic tolikim prošnjam in pritisku neso hoteli načelnikom voliti? Odgovor: „Nihče mu ni naklonjen!“ — Posebno vesel gosp. Prjatlovega poraza in propada je neki kovač na Krškem; zakaj? najbolje vejo g. Prjatu sami, kako so naredili ž njim pri nekem računu....

Cestarjem ta volitev godi gotovo, ker jim ne bode treba blaga (moke, kave, sladkorja, soli itd.) kupovati v Leskovci, kakor so baje do zdaj morali, — Te vrstice smo napisali zbog tega, da nekateri gospodje — sosebno pa gosp. protektor g. Prjatlja izprevidijo, da neso vsegamogočni, kakor so domnevali do sedaj. —

Iz Krškega okraja 8. aprila. [Izv. dop.] Dne 3. aprila je zborovala „Podružnica c. kr. kmetijske družbe na Krškem“ pod predsedništvom čast. g. dr. Šterbenca, Leskovškega dekana itd., v dvorani „Krškega bralnega društva“. Tega zborovanja se je udeležilo nekaj Krških in nekoliko zunanjih udov. Sklenilo se je jednega odbornika poslati k občenemu zborovanju „Kmetijske družbe“ v Ljubljano. Voljen je bil g. predsednik dr. Šterbenec. Dalje odposlati prošnjo glavnemu odboru „Kmetijske družbe“ v Ljubljani, da tisti stori potrebne korake, da se odpro somuji, ker drugače bode mej prebivalstvom našega okraja nastala velika beda. Res je, da je letošnje zimo zaradi osepnic nehala vsa kupčija; kmetje ne morejo nič v denar spraviti, ravno tako tudi rokodelci in trgovci ne. Ako se oblastva tako boje razširjevanja osepnic, zakaj ne prepovejo cerkvenih shodov, ker tam je še bolj nevarno, kajti v cerkvi se ljudje tišče eden drugemu itd. Od kodi

hočemo vzeti denarjev za davke, ako nam kaj kmalu ne odpro somnje? Tako je tožil neki ud pri zborovanji in imel je prav.

Razgovarjali smo se tudi o „trtni uši“ in „američanskih trtah“. Poudarjalo se je, da se s tem načinom, da kmetom vlada prepušča po primeroma visoki ceni tenke američanke, ne bode prav nič pomagano. Koliko trt se bode kmetu prišlo ako nema za cepljenje boljšega orodja od navadnega pipca, si lahko mislimo? Nasvetuje se dakle, da se američanke že v državni trtnici pcepajo in kot take razpošljejo po nizki ceni mej kmetu. Le s tem bode kmetu pomagano.

Dalje nekdo omenja „komisijo za trtno uš“. „Čemu — pravi dotičnik — je ta komisija? Zato, da konstatuje po vinogradih trtno uš. Tega pač treba ni, ker to se samo ob sebi konstatuje in vidi razločno, kje da gospodari uš. Ta komisija je odveč. Tisti denar, kar stane komisija, naj bi rajše uporabili za razširjevanje američanskih trt mej ubogimi prebivalci, kar bi vsaj nekaj koristilo. —

Na to se je zborovanje sklenilo in želimo, da bi naša podružnica imela obilo uspeha, ter da bi imela pred očmi jedino le to, kako pomagati revnemu dolenjskemu kmetu. —

Domače stvari.

— (Shodi volilcev) za bodoče dopolnilne volitve v mestni zbor Ljubljanski bodo: Za III. razred v nedeljo dne 14. t. m. ob 11. uri dopoldne; za II. razred v ponedeljek dne 15. t. m. ob 7. uri zvečer; za I. razred v torek dne 16. t. m. ob 7. uri zvečer. Vsi ti shodi vršili se bodo v mestni dvorani.

— (V Celovci) umrl je včeraj zjutraj gospod Alfonz baron Cojz, deželni poslanec kranjski in posestnik graščine Brdo nad Kranjem.

— („Glasnik biskupije bosanske i sriemske“) z dne 31. marca objavlja pismo papeževnega državnega tajnika kardinala Ranspalle vladiki Strossmayerju, v katerem se po naročilu papeža Leva XIII. zahvaljuje vladiki Djakovskemu na velikonočni okrožnici in mu želi dolgo življenje in popolno zdravje.

— (Vesela družba Slovencev v Beljaku) poslala je družbi sv. Cirila in Metoda 2 gld. 8 kr.

— („Brusove“) 7. številke izšla je danes druga izdaja z mnogovrstnim zabavnim gradivom.

— (Umrl) je včeraj zvečer v Medijatovi hiši c. kr. umirovljeni brambovski major g. Čelesnik, 68 let star. Sedel je pri pisalni mizi in pisal pismo svojemu sinu, kar ga zadene kap, da se zgrudi na tla in bil je takoj mrtev. Pokojnik bil je obče znana osoba na Kranjskem in na Primorskem, kakor tudi v Dalmaciji. Služil je kot častnik v domačem pešpolku, potem dolgo let pri žandarmeriji in naposled pri deželnih brambovcih v Dalmaciji in v Trstu. Odlikovan je bil z vojaškim križcem za zasluge in mnogo drugimi odlikovanji.

— (Občni zbor „Prvega Ljubljanskega kozumnega društva“) bode jutri 10. aprila zvečer ob 7. uri v Schreinerjevi pivarni na St. Peterskem predmestji. Člane in prijatelje temu velevažnemu društvu vabi odbor k obilni udeležbi.

— (Muzejsko društvo) ima v soboto dne 13. t. m. svoj mesečni shod. Na dnevnem redu je mej drugim gosp. prof. S. Rutarja predavanje „O predzgodovinskih in rimskih starinah v Dalmaciji.“

— (Na Viči) ulomili so tatje v občinski urad v g. Ločnikarja hiši. Poskušali so se nad železno blagajnico, toda zaman. Pobrli so nekaj perila. Nekega potepuha, ki je sumen te tatvine so prijeli in izročili sodišču.

— (Nova brzajavna postaja) dovoljena je v Starem trgu pri Rakeku. Kdaj začne poslovati, se bode še le določilo.

— (K dopisu s Krškega) z dne 8. aprila šte. 81. nam je še dodati sledeče: „Zborovanje „Pedagogiškega društva“ je okrajnim posojilnicam na Vrhniki (za poslanih 6 gl. podpore), v Šoštanju, Štajersko (5 gold.) in na Krškem (5 gld.) izreklo najtoplejše zahvalo. Tudi tem potom izrekamo vrlim posojilnicam pristrčno zahvalo! Dalje se je pri zadnjem zborovanji mej prisotne učitelje razdelila kajiga: „Na uk o telovadbi“, katero je „Slovenska Matica“ prepusila „Narodni šoli“, katere predsednik g. Feliks Stegnar jo je poslal našemu društvu v razdelitev. Lepa hvala za njo!

— (Mošenjska županija,) pod katero spadajo Mošenjska, Lešanska, Ljubenska fara in

Dvorska vas iz Begunjske fare, imela je v nedeljo občinske volitve. Županom bil je jednoglasno že četrtočkrat izvoljen: Andr. Jurgele, posestnik in oskrbnik princ Polinjakove graščine Podvinj. Svetovalci pa: Jože Finčger z Brezja, Janez Cvenkelj z Ljubnega, Ignacij Rozman iz Leš.

— (Službovnik nemško-slovenski za cesarsko kraljevo vojsko). Drugi del. Drugi natis službovnika iz leta 1873. (Bojna služba.) Poslovenil Andrej Comel plemeniti Sočebčan, c. kr. major v pokoju. Ljubljana 1889. Samozaložba. Natisnila „Narodna Tiskarna“ v Ljubljani. To je naslov baš dotiskani knjigi, ki bode slovenskim vojakom baš dobro došla in je že šestnajsta voj. knjižica, ki jo je neumorni gospod major Comel plemeniti Sočebčan izdal. Službovnik obseza v nemškem in slovenskem tekstu nad 260 strani, a stoji samo 80 kr., kar je gotovo jako nizka cena. Dobiva se, kakor druge knjige: Službovnik za c. kr. vojsko. I. in III. del. „Garnizonska in stražna služba“, „Pouk o zemljišču“, „Osnova vojske“, „Slovnica vojaška“ pri gospodu pisatelji v Gradci Grazbachgasse 40, naroči se pa lahko tudi v raznih knjigotrdnicah.

— (Včerajšnji živinski semenj) bil je jako živahen. Nagnalo se je na sejmišče 999 glav goveje živine in konj. Kupcev s Koroškega, Italijanskega s Tirolskega in s Primorja bilo je mnogo in cene bile so dobre.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Peterburg 8. aprila. (Pol. Correspondenz.) Car je dovolil, da se bode najstarejši sin hana boharskega vzgojeval na državne troške v ruskem vojaškem zavodu. Princ pride junija meseca semkaj.

Pariz 8. aprila. V senatski seji prečital Leroyer dekret ob ustanovitvi državnega sodišča. Prva seja bode v petek. Buffet odobrava ustanovitev državnega sodišča in zahteva, da se pravični red zakonito uravna. Predlog Buffetov odkloni se s 177 proti 72 glasom.

Berolin 8. aprila. Kot novi vojni minister imenuje se poleg generala Verdyja tudi generalni adjutant Vittich.

Razne vesti.

* (Orkan.) Iz Budimpešte se 5. t. m. javlja: Strašen vihar, ki je razsajal brez prenehlaja 45 ur po celi Ogarski, je danes vender potihnil. Iz vseh krajev dohajajo žalostne vesti o groznem pustošenji, katero je napravil orkan. Zlasti ob spodnjem Dunavu, kjer se je spremenilo obilo krajev v jezera in so bili stanovniki prisiljeni pobegniti iz svojih bivališč, prouzročil je strašanskih vihar z dežjem vred veliko škodo in ustavil deloma tudi plovo po Dunavu. V Ratzersdorfu, v vasi od Požuna jedno uro oddaljeni, porušil je vihar kar sedem hiš, jim podrl zid in s saboj odnesel sedmero streh. Ljudje zbežali so k sreči še pravočasno na prosto in si tako rešili vsaj golo svoje življenje. A hujše godilo se je kovaču Antonu Skuteli v Budimpešti. Nesrečnega 69letnega vdovca vrgel je orkan 5. t. m. zjutraj, idočega v delavnico ogarskih državnih železnic, na železnični tir ravno pred tovorni vlak šte. 5079, da je razmesaril moža na drobne kosce.

* (Gledališče pogorelo.) Iz Pariza se javlja 6. t. m.: Danes opoldne uničil je v Montpelieru ogenj gledališče, katero so zgradili še le v preteklem letu.

* (Samoumor.) Na železnični postaji v Badenu ustrelil se je 5. t. m. ob 9. uri zvečer Jurij Löwy, pomožni uradnik pri brzajavnem dopisovalnem uradu na Dunaji. Povod samoumora dalo je neznošno zakonsko življenje. Nesrečni uradnik živel je nekaj let prav srečne s svojo zakonsko polovico, a hudomušni Amor seznanil je preveč preteklo zimo brdsko soprogo z gospodom, kateri je stanoval kot osobenjak pri Löwyjevih. Zakon ostal je brez otrok in ljubeznjiva gospa ostavila je sedaj soprogo, se preselila v ljubimcem v drugo stanovišče ter vzela soboj ves svoj imetek. Osamljeni, sicer pa izborni uradnik in prijeten družabnik preselil se je potem k svoji postarni materi. Nezvestoba soproge pa mu je ogrenila toli življenje, da se je samoumoril.

* (Ponarejalca bankovcev zaprli.) V vasi Feregyhazi pri Temešvaru deli so pod ključ Konstantina Pordana, ponarejalca državnih bankovcev. Dobili so pri njem ponarejenih desetakov za 10.000 gld.

Poslano.

Slavnemu uredništvu „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani.

Na podlagi §. 19. tisk. zak. pozivljam Vas, da sprejmete v Vaš list sledeči popravek:

1) Ni res, kar piše deželni poslanec gospod Hinko Kavčič iz Razdrtega v „Poslanem“ dne

2. aprila 1889. o svojem ravnanju zoper ustanovo za uboge vojaške sirote.

Vse one osebe, katere so bile navzoče dne 5. septembra 1888. v Hrenovicah pri razdelitvi Marije Kalistrove ustanovnih obrestij lahko spričujejo nasprotno, da je namreč gosp. Hinko Kavčič agitatorično govoril zoper omenjeno ustanovo in da je svaril dati kaj za taisto sè zlobno trditvijo, da je vže slavní deželni zbor kranjski sklenil takih ustanov, in da bo samo za škodo Postojnskemu okraju, ako bo taisti sklenil enakih, ker v tem slučaju ne bo postal udeležen deželnih ustanov. Zlobna je trditev zlasti radi tega, ker je gospod Hinko Kavčič kot deželni poslanec vedel ali je vsaj mogel lahko zvedeti, da deželni zbor nij nikoli ustanovil tacih ustanov, od katerih je on govoril. Slavnega deželnega zbora kranjskega ustanove so namreč namenjene hiralcem, med tem ko je Postojnski okraj sklenil ustanovo za vojaške sirote, kar je velik razloček.

2.) Ni res, da nij gosp. Hinko Kavčič neposredno po meni poprijel besede, za prigovarjati navzočim, naj za ustanovo ničesar ne dadó, tem več je gola resnica, da je le on neposredno po meni poprijel za besedo in agitoval zoper ustanovo tako, kakor sem prej (pod 1.) navedel.

3.) Ni laž niti obrekovanje, ako sem naznačil omenjeno postopanje kot nelepo, nedomljubno in nelojalno, temveč je taisto zaslužil popolnem tako zaznamovanje in ne prekličem niti besedice.

4.) Ni res, da je preiskovalni sodnik ukazal, da je ustaviti moja tožba proti gosp. Hinkotu Kavčiču. Takih ukazov preiskovalni sodnik sploh ne more nikoli izdati. Temveč je neovrgljiva resnica ono, kar sem jaz navedel, da je državno pravdníštvo odstopilo od zatožbe.

To je razviditi iz dopisa c. kr. državnega nadpravdníštva v Gradci z dne 8. Februarja t. l. št. 507.

Tudi ni res, da se je odstopilo od zatožbe iz od gosp. Hinkota Kavčiča navedenih nagibov, nego povsem iz drugih uzrokov.

Postojina 6. Aprila 1889.

Frederik vitez pl. Schwarz,
c. kr. okrajni glavar.

Šiguren zdravilen uspeh. Vsem, kateri trpé vsled zapretja ali slabega prebavljenja, napenjanja, tiščanja v prsih, glavobolja, pomanjkanja slastij do jedij in drugih slabostij, pomaga gotovo pristni „Moll-ov Seidlitz-prášek“. Skatljica 1 gld. Vsak dan ga razpošilja po poštém povzetji A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 7 (55-4)

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gld. 4.60; za pol leta
gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Tuji:

8. aprila.

Pri **Malič:** Schwarz, Glas, Fleischner, Lemberger, Wedl, Knips, Merschitz z Dunaja. — Sonderberg z Razvanja. — Kosche iz Kranja. — Hofer iz Grada. — Elsner iz Grada. — Jakovčič iz Reke. — Novak iz Železnikov. — Arnold iz Grossenheima.

Pri **Slonu:** Mandl, Herlich, Schwenda, Kraus in Ulrich z Dunaja. — Nördlinger iz Rattgarta. — Erfurt iz Gorlice. — Hamerle s Tirolskega. — Masaratti in Manhart iz Trsta.

Pri **južnem kolodvoru:** Sustowich iz Reke. — Cilenti iz Reke. Cukiati z St. Gotarda. — Žitnik z Brovnice.

Umrli so v Ljubljani:

6. aprila: Ana Wieszničky, inženjerjeva žena, 63 let, Rimska cesta št. 19, za jetiko. — Helena Peterlin, uradnega sluge vdova, 75 let, Rožne ulice št. 27 za jetiko.

7. aprila: Ferdinand Dietz, komij, 27 let, Rimska cesta št. 19, za jetiko.

8. aprila: Anton Lampe, kamnosekov sin, 15 mes., Poljanska cesta št. 18, za božjastjo. — Marija Burger, šivilja, 62 let, Rimska cesta št. 2, za jetiko.

V deželnej bolnici:

5. marca: Ivan Nič, mizar, 52 let, za vnetjem črev. — Marija Kremžar, tiskarjeva žena, 48 let, za mrtvoudom.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
8. aprila	7. zjutraj	723.8 mm.	5.4° C	sl. zah.	obl.	2.00 mm.
	2. popol.	723.0 mm.	10.8° C	sl. zah.	obl.	dežja.
	9. zvečer	722.1 mm.	8.4° C	sl. zah.	obl.	

Srednja temperatura 8.2°, za 0.7° pod normalom.

Dunajska borza

dne 9 aprila t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	gld. 84.75	gld. 85.35
Srebrna renta	85.50	85.85
Zlata renta	110.90	110.30
5% marcna renta	100.40	100.65
Akcije narodne banke	892.—	906.—
Kreditne akcije	299.75	300.75
London	120.35	119.90
Srebro	—	—
Napol.	9.53 1/2	9.49
C. kr. cekini	5.65	5.68
Nemške marke	59.85	58.60
4% državne srečke iz l. 1864	250 gld.	139 gld. 50 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	182
Ogerska zlata renta 4%	102	70
Ogerska papirna renta 5%	96	05
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	75
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	126
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	121	25
Kreditne srečke	100 gld.	190
Rudolfove srečke	10	22
Akcije anglo-avstr. banke	120	131
Frammway-društ. velj. 170 gld. a v.	233	25

CIRKUS RICHTER.

Vsak dan

velika gala-predstava.

Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Kasa se odpre ob 1/2 7. uri. (258-3)

VABILO OBČNEMU ZBORU Savinjske posojilnice v Žavci v nedeljo dne 14. aprila 1889. ob 1. uri popoldne v občinski pisarni Žavski.

DNEVNI RED:

1. Predlaganje računov za leto 1888. in volitev dveh revizorjev za pregledovanje istih.
2. Razni nasveti.

Opomba: Ako bi k prvemu občnemu zboru ne prišlo zadostno število društvenikov, skliče se na isti dan in v istih prostorih ob 3. uri popoldne drugi občni zbor, pri katerem je sklepno vsako število udov Savinjske posojilnice.

Odbor Savinjske posojilnice v Žavci.

Janez Hausenbichler.

(269)

C. kr. priv. kneza Auersperga železniška tovarna na Dvoru na Kranjskem

priporoča se za zalaganje (217-6)

komerčnega litega blaga, peči v velikej izbi, ogušiš in ogušišnih delov, kotlov v vsakoršnji obliki in velikosti itd. itd., litega blaga za stavbe: stebrov, oprijemalcev, svetilničnih stebrov priprostih in olepšanih, palic za okrižja, celih držališč, polzevih stopnic, strešnih oken itd., cevij za stranišča, plino- in vodovode, celih vodovodnih naprav, vodnjakovih cevij, sesalk itd., rudniških priprav: stop in mečkal, pripravljalnih, zavornih naprav, strojev za vertanje kamnov, rudniških vozov itd., fužinskih naprav: valjarjev v pesek litih, trdilnih valjarjev litih v surovo železne oblikovnike, peresnih kladiv, klešč, škrapcev, itd., strojnih delov surove litih in zlikanih, parnih strojev do 50 konjskih sil, rastlinjakov in pavilijonov iz litega in kovanega železa, mlinskih priprav, papirničnih priprav, ovnov za vodne tavbe, rezervarov v vseh velikostih iz ploščevine in litega železa, turbin po Girardovej in Jonvalovej sistemu po 5 do 200 konjskih sil, transmisijah priprav: vratil, plošč za jermena, čelnih in stožastih koles z lesenimi in železnimi zobmi, stalnih, s tenskimi in visečih steljk, plošč za vrvi, konopce in žične vrvi, itd., strojev vodostopnic, odvajajočih vododržnih strojev, vodnih koles iz litega in kovanega železa, žaganih delov, kakor tudi priprav za parne in vodne žage in posamičnih cirkularnih Tavoletti- in žag z jarmom, stiskalnice: hidravličnih stiskalnih, stiskalnic z vretenom in vodom, kopirnih stiskalnic, itd., železa v palicah in osij iz kovanega pretopljenega železa.

Vprašanja glede cen se hitro odgovore.

V „NARODNI TISKARNI“ v LJUBLJANI

je izšla knjiga:

Otci in sinovi.

Roman.

Ruski spisal J. S. Turgenjev. Preložil Ivan Gornik.
Mala 8°, 357 stranij. Cena 50 kr., po pošti 55 kr.

Dr. Friderik Lengiel-ov Brezov balzam.

Že sam rastlinski sok, kateri teče iz breze, ako se navrti njeno deblo, je od pamtveka znan kot najizvrstnejše lepilo; ako se pa ta sok po predpisu izumitelja pripravi kemičnim potom kot balzam, zadobi pa čudovit učinek.

Ako se namaže zvečer z njim obraz ali drugi deli polti, ločijo se že drugi dan neznatne luske od polti, ki postane vsled tega čisto bela in nežna.

Ta balzam zgledi na obrazu nastale gube in kožave pike ter mu daje mladostno barvo; polti podleže beloto, nežnost in čvrstost; odstrani kaj naglo pege, žoltavost, ogerce, nesno rudečino, zajedee in druge nesnažnosti na polti. — Cena vrču z navodom vred gld. 1.50.

Zaloga v Ljubljani pri U. pl. Trnkoczy-ji, lekarji. (179-3)

Ne zameniti z Radgonsko.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goríc.

Kot zdravilna voda. Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kislecí največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vreditu, katarih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda. Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj priljubljena pozivljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo. Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrtico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja. Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno goroto. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gld.) (339-46)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo. Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dva-kratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, natrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavníške prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske slatine na Štajerskem.

V zalogi imata kisló vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.